

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVI БРОЈ 308.

1. ДЕЦЕМБАР 1986.

ЦИЈЕНА 30 ДИНАРА

СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕН ДАН
ОСЛОБОЂЕЊА БУДВЕ И ПЕТРОВЦА

ТУРИЗАМ - ОСНОВНИ ПРАВАЦ РАЗВОЈА

* НА СВЕЧАНОЈ СЈЕДНИЦИ СО И ОРГАНА ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ПОВОДОМ 42. ГОДИШЊИЦЕ ОСЛОБОЂЕЊА ГОВОРИО ВЛАДО ДУЛЕТИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК СО

У АМФИТЕАТРУ новосизграђеног Средњошколског центра, у присуству народних хероја и првобораца нашег краја, претставника општине у органима и тијелима Републике и Федерације, делегација братских и сусједних општина, гостију и представника удруженог рада, 22. новембра је одржана свечана сједница СО и органа друштвено-политичких организација, којом је обиљежена 42. годишњица ослобођења. Том приликом је отворена зграда Средњошколског центра, површине 3.200 квадратних метара, са дванаест учионица, два кабинета, салом и амфитеатром са 300 сједишта. Нову зграду Центра отворио је предсједник Републичког комитета за образовање, науку и културу Миодраг Лекић.

На свечаној сједници СО, реферат о послијератном развоју комуне, са посебним освртом на садашњи тренутак, поднио је предсједник СО Владо Дулетић. Он је, између остalog, рекао:

„Захваљујући братској солидарности и неимарима промоћи читаве југословенске заједнице, Будва је, као и остало подручје пострадало од катастрофалног земљотреса, доживјела поново рађање. Помоћ обично долази да ублажи посљедице неке несрће. Овдје је дошла да заједан дужни период решених проблема које је изазвала природна стихија.

Уз помоћ средстава солидарности и неимара грађевинске оперативе из цијеле наше земље, реализован је највећи дио програма обнове и изградње — реституција стамбеног фонда, привредних капацитета, комуналне инфраструктуре и објекта друштвеног стандарда. Као резултат успјешно обављене обнове уништених и оштећених туристичких капацитета, општина Будва данас располаже са око 45.000 кревета у свим видовима смјештаја, од чега близу 8.000 у хотелима и туристичким насељима, 14.000 у камповима, 10.000 у одмаралиштима и око 13.000 у домаћој радиности.

Посебно нам је драго што 42 године од ослобођења општине прослављамо у новоизграђеном објекту Центра за средње усмјерено образовање и васпитање, који се правдио из удруженih средстава објаве, Републичког СИЗ-а, ООУР-а туристичке привреде, мјесног самодоприносача, општинског буџета и Будванскe основне башке. Треба рећи, и то с разлогом, да се стварањем овако квалитетних услова за рад средње школе, отвара ново полеље у развоју образовно-васпитне функције у нашој средини.

Прослављајући још један 22. новембар, нарочито смо поносни што у Петровцу отварамо Спомен дом Црвене комуне из 1920. године — првој комунистичкој општини на Јадрану. То ће — одиста — бити монументални споменик рађања наше Партије на овим просторима, који ће трајно подсећати многе гене-

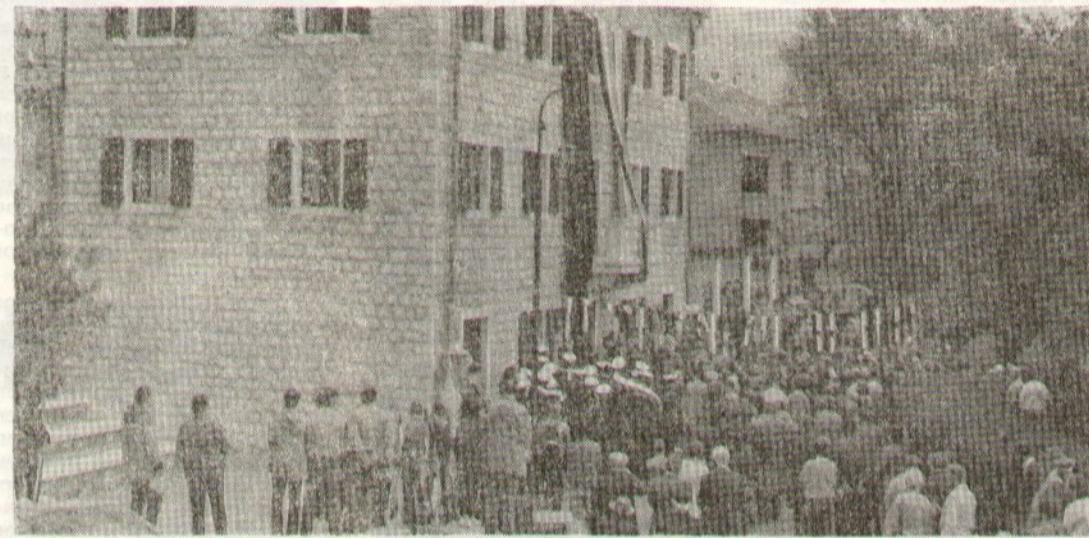
рације на славну побједу петровачких комуниста на општинском изборима и 392 да на њихове самоуправе.

Неопходно је, такође, истаћи да се завршила изградња 175 станови у друштвеној својини, као и објекта Аутосервиса и Ватрогасног дома, што су поклони нашој Општини за њен 42. рођендан у слободи.

У низу инвестиционих поступака на плану обнове и изградње, свакако најважнији и, уједно, најделикатнији задатак јесте санација и ревитализација Старог града Будве и осталог споменичног фонда. Без потпуне и квалитетне реализације тог задатка, тешко би се могло замислити даљи привредни, односно туристички успон Општине. Јер, Стари град — као јединствена архитектонска и урбанистичка цјелина — и бројни други културно-историјски споменици дају Будви обиљежје првог редног културног центра. Та кво сазнање чаметнуло је обавезу да се обнова овог старог градског језгра обави на планској и организованој начин. Усвојеним концептом обнове и ревитализације није предвиђено само просто враћање њених функција и намјена које је стара Будва имала прије земљотреса, већ даље, знатно шире и разноврсније обогаћивање њеног садржаја у складу с дугорочним интересима развоја туризма на нашем подручју.

Посебно је значајно што се санација Старог града веома квалитетно и ефикасно одвија, тако да је сада свима извесно да ће се највећи дио радова обавити до почетка наредне туристичке сезоне. Паралелно са успјешном обновом старе Будве из воде се радови на ревитализацији два манастирска комплекса (Градиште и Прасковића) и врше се интензивне припреме за санацију осталог споменичног фонда.

(Наставак на 2. страни)

Са свечаности у Петровцу

У ПЕТРОВЦУ ОТВОРЕН СПОМЕН-ДОМ ЦРВЕНЕ КОМУНЕ

ИДЕЈЕ КОМУНЕ – ТРАЈНА ИНСПИРАЦИЈА

На великом народном збору говорио Саво Шекарић, секретар Предсједништва ЦК Црне Горе.

НА ИСТОМ ОНОМ мјесту где се до земљотреса налазила зграда, на којој се ује сен далеке 1920. године зајвијорила застава прве комунистичке општине на Јадрану, 3. новембра, на свечан начин је отворен Спомен-дом црвене комуне. Пред овим извјардним архитектонским здањем, петровачком „љепотицом“ како је називаше, окунуло се много свијета — грађана Петровца и других мјеста наше и сусједних општина, гостију из других крајева Црне Горе, учесника рата. На великом народном збору говорили су Урош Ј. Зеновић, члан Савјета републике, и истакнути друштвено-политички радник овога краја и Саво Шекарић, секретар Предсједништва ЦК СК Црне Горе, који је отворио Дом. Он је том приликом, између остalog, рекао:

Срећан је и поносан народ који у миру и слободи обиљежава славне догађаје из своје богате историје, који не заборавља велике датуме и свјетле ликове из своје даље и ближе прошlosti и остварује њихово визионарско дјело. Овдје, у овом слободарском мјесту, у Петровцу, прије шест и по деценија чланови Комунистичке Партије Југославије, која је тек била изашла на политичку сцену новостворене заједничке државе југословенских народа, одважили су се у покушају да снove народа који је кроз вјекове крвио за слободу преточе у стварност.

Петровачка црвена комуна — прва комунистичка општина на Јадрану, која је одобрена Обзваници, на најбруталнији начин је ликвидирана злогласним Законом о заштити државе. Након убиства министра унутрашњих послова ухапшени су Павле Срзентић и Марко Н. Гргевић,

под оптужбом да су били у вези са агенцијама на краљ Александра, а касније и предсједник општине Саво Вуковић. Црвена комуна је распуштена, а у Петровцу је водено опсадно стање. Буржоаски режим је не бирајући средства онемогућио постоење комунистичке општине у Петровцу, али су комунистичке идеје, које су снажно простијале овим просторима, као и широм Југославије, још снажније везале радничку класу, народ за Комунистичку партију, у којој су видјели јединицу снагу способну да оствари њихове историјске тежње. То су убрзо потврдили каснији револуционарни догађаји, јер у Петровцу буржоаска власт није имала упориште. По стала је традиција да функција предсједника општине буде почасна, а њен први предсједник Саво Вуковић побиједио је опет на изборима 1936. године где је остао све до априлског рата 1941.

Међу првима је кренуо у 13. јулу устанак и августски мјесец 1941. пао изрешетан непријатељским куршумима, дајући живот за идеје које су му значиле живот.

Црвена петровачка комуна, која је била вјесник новога доба, иако насиљу укинута, била је водиља будућим генерацијама револуционара и храбрила у најтежим данима илегалног рада. Револуционарни покрет је и у илегалним условима јачао свуда тамо докле су стизали комунисти. Комунистичке идеје су све више попримале карактер што је и довело до омасовљавања и јачања покрета 30-тих година. Дјело оснивача КПЈ у Црној Гори наставило је генерација комуниста која је стасала кроз револуционарну борбу, као што су били Никола и Ристо Лекић, Блажко Јовановић и многи њихови другови.

Родољуби овога краја задовољени идејама Црвене петровачке комуне дали су нашој борби непроцјењиви допринос. Погинуло је 112 бораца, непријатељ је стријелао 89 родољуба, а 37 их је умрло као жртве фашистичког терора. Кроз злогласне фашистичке казамате прошло их је 685. Овај слободарски крај дао је и 4 народна хероја и 56 народних хероја „Партизанске споменице 1941“. Обиљежавајући данас и 42. годишњицу ослобођења Општине Будва, прилика је да се с тијететом подсјетимо на све one који су у херојској борби за слободу дали највише што су имали — своје животе, као и оних бораца родољуба који су умрли природном смрћу изграђујући у жару акције за развој наше социјалистичке заједнице.

Идеје црвене петровачке које никада неће бити заборављене. One нас, као и бројни други догађаји из славне историје Комунистичке партије Југославије и нашег револуционарног покрета на дахњују и подстичу да истражавамо на спровођењу одговорних задатака који стоје данас пред Савезом комуниста Југославије и свим прогресивним снагама нашег друштва. Ти задаци нијесу иницијатива, а суочени смо са тешким проблемима у развоју самоправљања, са тешким коћама у привреди и свим другим областима, са несхватљивим подјелама и затварањима у локалне границе, са антисоцијалистичким понашањима и настрјајима на друштвени имовину, на основне тековине наше социјалистичке револуције. Да би смо са владали те проблеме, потребан нам је онај револуционарни занос и ентузијазам који је красио црвене петровачке комунаре, наше скрјеве и комунисте и храбре родољубе који нијесу узмишљали ни пред каквим тешкоћама. Потребно нам је знање, самопријегоран рад, болја организација и подршка најављујућим иницијативама.

(Наставак на 2. страни)

(Наставак са 1. стране) Квалитетно опредмећење програма обнове и изградње и, с тим у вези, ефикасно отклањање посљедица природне стихије доприњели су реафирмацији туристичког угледа Будве, који је у годинама послије земљотреса био озбиљно пољујан. Тако су већ у прошлој години надмашени рекордни туристички резултати остваривани у периоду преје ка тастрофалног земљотреса из 1979. године. Резултати овогодишње туристичке сезоне (око 3.000000 похађања домаћих и иностраних туриста)

самоуправних друштвено-економских и политичких односа. Нови квалитативни процеси у развијку социјалистичког самоуправљања су узлов за још брже кретање на пријед. Циљеви и задаци да ће свестраног, складног и стабилног друштвеног и материјалног развоја Општине могу се остварити једини до сљедним оживотворењем програма дугорочне економске стабилизације, у коме су јасно назначени путеви за превазилажење и оних најсложенијих проблема који већ дуже вријеме притискују и

пања, рада и ангажовања представа у туризму. Прије свега, најатрактивније урбанистичке просторе, које су запосјели одмаралишта, приватни и други објекти, морамо постепено ослобађати ради изградње, економски и доходковно најпробитачнијих, туристичких капацитета комерцијалног типа. На овом плану већ се постижу одређени резултати. Тако се, у складу са опредељењима из Генералног урбанистичког плана Општине, један број одмаралишта измјешта са постојећим на нове локације. Недавно је постигнут споразум и са СИЗ за одмор и рекреацију радника Косова у вези дислокације његовог кампа одмаралишта из Каменова, чиме ће се створити услови за заокруживање ексклузивне понуде у зони Светог Стефана намијењене потребама високог, монденског туризма.

Поред отклањања диспорија насталих у просторном развоју Општине, посебна пажња се мора посветити изналажењу додатних финансијских ресурса за интензивну улагања у туризам. У условима када су инвестиција средства из домаћих извора веома оскудни фактор материјалног развоја, велика развојна шанса наше туристичке привреде су заједничка улагања са иностраним партнеријима. Да би запуштани вид финансирања туристичког развоја постао реалност, неопходне су одређене измене у системским законима, али и наша боља укупна организованост и оснапољеност за привлачење иностране акумулације.

ковано у херојској народно-ослободилачкој борби.

Али морамо признати да и превише одуважачимо са акцијама и да нам нико није крив за то што не спроводимо сопствене закључке, што се не прибржавамо договореног. С том праксом енергично морамо раскидати ако хоћемо да очувамо и ојачамо углед који Савез комуниста има међу радничком класом, у народу. Као што је нужно свим инструментима система које имамо на располагању пресејти забрињавајући тренд социјалних раслојавања, богаћења мимо ради на рачун друштвене имовине. Партија је увијек и уживала углед у народу у његовим најширем слојевима зато што је раскринкавала неморал буржоаског режима, што је указивала и одлучно се борила против неправди, против свега човјека, зато што је увијек у најтежим његовим тренуцима била с народом.

На измаку смо једне године која ће остати запамћена као година конгреса Савеза комуниста и других друштвено-политичких организација и договора радничке класе о методама изласка из друштвене и економске кризе. На путу остваривања тих договора стоји још много препрека и било биравно сијају илузија ако кажемо да ће из лази бити брзи и лаки. Али исто тако у ситуацији кад смо заиста притиснути бројним тешкоткама, у борби против проблема које нам практика дневно намеће, не смије мо подсећавати и заборављати огромне напоре које улагачи Савез комуниста и друге субјективне социјалистичке снаге за њихово превладавање, као и резултате које је остварујемо. Пракса описане критике и препнаглашено изношења само негативних примјера, често у најбољој намјери да се проблеми маркирају, у великој мјери штете нашој акцији и обесхрабрује све оне колективе и поштene борце за самоуправљање, који у овако тешкој ситуацији постижу запажене успјехе. Ми те напоре морајмо далеко више афирмисати и у први план битке за стабилизацију стављати све оног што значи отварање перспективе и пут за стабилнији економски и укупни друштвени развој.

У тој акцији ми се истовремено морамо жестоко обрачунати са све агресивнијим непријатељским снагама свих боја које дижу главу и све отвореније на јавној сцени најсрећу на саме основе на којима почива наш социјалистички самоуправни систем. На идејној сцени су сада у заједничком колу разни националисти, догмати, снаге грађанске деснице, сви они који мисле да је дошао њихов тренутак и да ће можи потиснути са политичке сцене и вратити токове револуције уназад. Свима њима ћемо још једном показати сву јнују и спремност да одлучно истрајемо на Титовом путу, па нашем самоуправном, независном, и несврстном курсу који нема алтернативе. Савез комуниста Црне Горе ће снажно, својом акцијом, и непосредном акцијом у сопственој средини подржати све снаге које се у било којем дијелу СКЈ, било којем дијелу Југославије боре против непријатељских најсрећа и у тој борби дати свој пуни допринос.

Са свечане сједнице СО

— иако прогнозе нијесу биле много оптимистичке — по тврдли су оне позитивне трендове и дometе достигнуте у претходној години. Шта више, економски учинци пословно-туристичке 1986. године, мјерени показатељима финансијског успјеха, знатно су повољнији од прошлого годишња. По деветомјесечном обрачуцу у првима Општине није било уопште губитака, а остатак дохотка је изнен скоро 300 милијарди стarih динара, што је двоструко више него у истом периоду претходне године.

Оваква позитивна кретања у туристичком привређивању, која су — преје свега — резултат достигнутог обима и квалитета туристичке понуде, условила су да је Будва у посљедње вријеме постала редовни носилац значајних друштвених признања у области туризма. Проглашавајући нас за шампијона на југословенског туризма у 1985. години, загребачка радијо „Арене“ је Будви додijелила „Златну амфору“. И, у овој, години Будви су припадајући туристичка признања — „Златно сунце“ (за изузетне укупне резултате у туризму) и „Сунчани сат“ (за најбогатије ванпансионске садржаје на Јадрану), која заједнички додељују Туристички савез Хрватске, Ауто-мото савез Хрватске, Ватрогасни савез Хрватске, загребачки „Вечерњи лист“ и Радио Загреб — II програм.

Предстоји нам организовање и конкретна борба за даљи развој социјалистичких

оптерећују нашу економску и друштвену збильју. Данас је битка за економску стабилизацију првозаредни за датак радничке класе, сваког радника у удруженом раду, сваке самоуправне организације и заједнице, читаје Општине и свих субјективних снага, са Савезом коју у првим редовима.

Поједностављено речено, по компотиве развоја наше Општине морају бити туризам, комунална привреда, мала привреда и културна дјелатност, које — у међусобном сарадњству — треба да допринесу постизању оптималних друштвено-економских учинака.

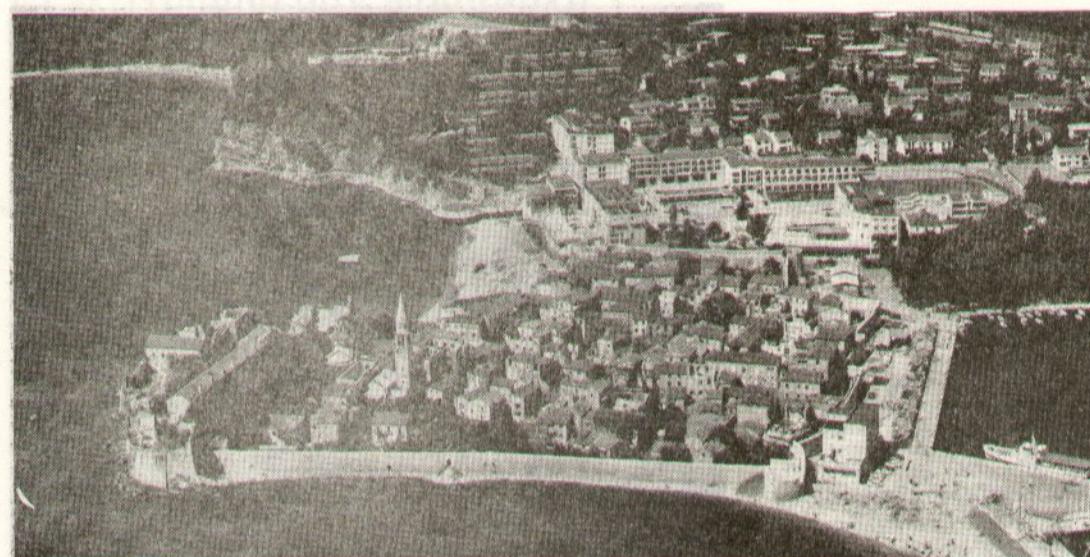
Без обзира што смо у области угоститељско-туристичке привреде остварили значајан напредак, још увијек нијесмо — у довољној мјери — валоризовали све наше компартивне предности на том развојном плану. Главне неискоришћене резерве и могућности у нашем туризму настале су као посљедица запостављања квалитативних критеријума туристичког привређивања, неадекватног просторног и урбанистичког развоја, екстензивног који је изненадио све изграђених туристичких капацитета, као и од сусрета разноврсних алтернатива у начину смјештаја, исхране и туристичког живота уопште.

У циљу активирања ових латентних резерви неопходно је да развојну енергију усмјеримо у правцу трансформације постојећих туристичких структура, тј. на мијењању структуре наше понуде, начина мишљења, посту-

павајања, рада и ангажовања представа у туризму. Прије свега, најатрактивније урбанистичке просторе, које су запосјели одмаралишта, приватни и други објекти, морамо постепено ослобађати ради изградње, економски и доходковно најпробитачнијих, туристичких капацитета комерцијалног типа. На овом плану већ се постижу одређени резултати. Тако се, у складу са опредељењима из Генералног урбанистичког плана Општине, један број одмаралишта измјешта са постојећим на нове локације. Недавно је постигнут споразум и са СИЗ за одмор и рекреацију радника Косова у вези дислокације његовог кампа одмаралишта из Каменова, чиме ће се створити услови за заокруживање ексклузивне понуде у зони Светог Стефана намијењене по требама високог, монденског туризма.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони комитет. Главни и одговорни уредник: ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жијора рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО за прафичке производе и услуге „Андреја Палташин“ — Котор. Преплата: годишња 1.050 дин.; за иностранство 20 долара. — Рукописи се не враћају

СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

УСВОЈЕНО ВИШЕ ЗНАЧАЈНИХ ОДЛУКА

ОБЕЗВЈЕЂЕЊЕ довољних количина воде је предуслов даљег друштвено-економског развоја општине и зато се Скупштина општине, друштвено-политичке, привредне и друге организације и заједнице морају максимално ангажовати на обезвјеђењу представа за изградњу регионалног водовода за Црногорско приморје. А те обавезе су веома велике. Само за изградњу прве етапе (1986-1983. године) Будва треба да обезвиједи 801.045.000 динара, док ће укупно учешће бити око десет милијарди нових динара.

У складу са Законом о изградњи регионалног водовода „Црногорско приморје“ Скупштина општине је усвојила Програм обезвјеђења представа који су извори: нови порез из дохотка и дје лови пореза на имовину и на приходе од имовине и имовинске права, повећаног пресеза из личног дохотка грађана, пореза на промет непокретности и права, пореза на промет, прихода из повећане цијене боравишне таксе, накнада за коришћење градског грађевинског земљишта и морског добра, прихода од повећане цијене воде у сезони. Дио представа ће се обезвиједити удружијањем представа организација узурженог рада и других корисника друштвених представа, а постоји могућност увођења мјесног самодоприноса.

Скупштина општине је до нијела и Одлуку о грађевинском земљишту, којом се у складу са Законом о грађевинском земљишту, прописује давање градског грађевинског земљишта на коришћење, доношење програма уређивања и основи и мјерила за увођење и утврђивање ка кнаде за утврђивање градског грађевинског земљишта, итд. У односу на досадашњу одлуку најбитније измене су код давања земљишта на ко ришћење путем конкурса,

где је уведен основни принцип „ко да више“, с тим што се то неће односити на оне који рјешавају стамбено питање. Измјене су и у дијелу утврђивања накнаде за утврђивање градског грађевинског земљишта (комуналије) где су, такође, утврђене олакшице за оне који изградњом породичне стамбене зграде рјешавају стамбено питање.

Усвојени су и дати најну дискусију нацрти детаљних урбанистичких планова Пржно — Каменово и Бабин До, као и нацрт Плана заштите од пожара.

У складу са измјенама Закона о обнови и ревитализацији стarih градова пострајалих у катастрофалном земљотресу од 15. априла 1979. године, измијењена је општинска одлука о одређивању објекта, односно дјелова објекта који се проглашавају друштвеним својином. Та одлука сада гласи: Одлука о одређивању објекта, односно дјелова објекта у старом граду Будва који се експропришу и проглашавају друштвеним својином. Измјеном закона утврђено је да је обнова стarih градова општи интерес, те се појединачни објекти или дјелови објекта могу прогласити друштвеним својином и експропријати.

В. М. Станишић

ПЕТИЦИЈА ЗА МЕХА

Услови у којима су живјели Карагићи нијесу задовољавали ни минимум људског живљења. У таквим условима супруга га је напустила и оставила њему на старање обадвоје дјече.

Даље се у писму каже, да је његова ООУР „Инострани и домаћи туризам“ купила три стана за рјешавање стамбених питања својих радника.

Мехо је конкурирао, о чему је писао и наш лист, али... сумњајући у објективност Комисије за стам-

бена питања, а притиснут биједом и немаштином Меха је издало стрпљење и прије неколико дана се уселио у стан, који је намирењен његовом колективу без одговарајућег рјешења. И, на крају писма двадесет потписаних, кажу: — Молимо надлежне органе СО Будва, да у сарадњи са радним људима РО „Путник“ пронађете рјешење и легализујете усельење Меха Карагића.

С. Паповић

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

ИЗ ЗАБОРАВА У АНТОЛОГИЈУ

МЈЕШТАНИ засека Костићи и других села у Кртолама, у тиватској општини, дуго нису знали да је њихов земљак Мирко Костић био талентовани пјесник чије су пјесме ушли у — антологију. Знали су га једино по — ро

дольубљу. На спомен-плочи у центру засека, поред његовог земљака, имена још тројице родољуба из овога краја — Сава Антонића, Николе Јурића и Лазара Старчевића.

Сву четворицу су за вријеме

рата убили фашисти.

Тек много година послије

рата сазнало се да је Мирко

био — пјесник. Дана са Кртоле, мјесто у питомом приморском крају, где живи

Миркова удовица Нада, сти

* Како је родољуб и пјесник Мирко Костић, којега су фашисти објесили 1943. године, тек недавно „откри- вен“

напредном студентском по- крету и 1938. године постао члан Комунистичке партије Југославије.

Мирко је у Мостару где је службовао и у Београду где је боравио у више наврата, често био у друштву са својим идолом и истомињеником, пјесником „Свакида- ње јадиковке“ Тином Јуви- ћем. Нада се сјећа тих дана.

— Једне ноћи устало сам из кревета да отворим врату мужу. Била сам љута што долази касно, а још више вијећи да уводи неког одрпанца. Тај је носио олињали шешир опуштеног обода, згужван мантл без дугмади, око појаса повезан обичним шапом, ципеле без перти. То што ми га је представио као „великану Тину“ за мене та да није значило ништа.

ПЈЕСМЕ НА САЛВЕТИ

Мирко је у Мостару 1929. године објавио књигу пјесе „Валови лутања“. Објављивао је потом у „Гласу Боке“ и другим листовима.

— Сазнао сам да отац није много водио рачуна да са чува оно што је писао, прича нам Васко Костић. — Пје сме је често записивао на цедуљицама и на салветама по кафанама. Покљао их је обично онима који су били са њим у друштву. Када се више о њему сазнало, ја сам добио доста пјесама које су ми слали Миркови пријатељи.

Мирка је рат затекао у Ко тору. Одбио је да настави слујбу под окупацијом. Био је у логору Мамула, па у логору Преза у Албанији, где је настала његова пјесма „Мајци“.

— Када су у овај крај стигли Њемци, отац се крио у околини села, наставља Васко Костић. — Имао сам тада 12 година и носио сам му храну. Упао је у једну заједницу и фашисти су га заједно са тројицом родољуба објесили 22. новембра 1943. године у центру села. Окупаторски војници су тражили да сви мјештани присуствују егzekuciji. Нису дали да се сахране, већ су рекли — нека им шакали kosti разнога. Тако касније су сахрањени, а дуб о који су објешени више никада није процвјетао...

Саво ГРЕГОВИЋ

Мирко Костић

САРАДЊА БУДВЕ И ЗАГРЕБА

СВЕТИ СТЕФАН У „ЕСПЛЕНАДИ“

* У МАРТУ ЋЕ СЕ У ГЛАВНОМ ГРАДУ СР ХРВАТСКЕ ОДРЖАТИ „ДАНИ БУДВЕ“

БУДВА И ЗАГРЕБ ће убудуће тјешње сарађивати на туристичком, културном, здравственом, спортском и другим пољима дјелатности.

Такав договор постигнут је у разговорима између делегације Загреба (у којој су били Никола Бан, предсједник Туристичког савеза Хрватске, Владимир Пезо, предсједник Извршног комитета Универзијаде у Загребу и др Асим Курјак, професор Медицинског факултета у Загребу) и представници друштвено-политичких и привредних организација наше општине који су вођени у Светом Стефану (Владо Дулетић, предсједник СО, Драган Миковић, секретар Општинског комитета СК, Душан Лијешевић, пресједник Пословодног одбора „Монтенегротуриста“, Пере Рађеновић, директор ООУР „Хотели Свети Стефан“, Владимира Станишић, предсједник Туристичког савеза општине и Богдан Рађеновић, секретар Туристичког савеза општине).

Прве конкретне акције на остваривању договора већ су почеле. У таверни „Рустика“, најпознатијег затребачког хотела и једног од најпознатијих у земљи, „Еспланаде“, одржана је „Недеља Светог Стефана“. Загребчани су то ком седам дана имали свако вече прилику да пробају

јој гости из Хрватске нису бројни. На конференцији за штампу која је тим поводом одржана учествовали су уз претставнике „Еспланаде“ и Никола Бан, предсједник Савеза Хрватске, Слободан Каштела, предсједник Туристичког савеза Загреба, Богдан Рађеновић, секретар Туристичког савеза Будве и други.

У марту идуће године у Загребу ће се одржати „Дани Будве“ на којима ће се шире представити туристичке могућности „ривијере би серних плаџа“, културни тренутак и друге особености Будве.

Угоститељи из наше општине ће за вријеме одржавања Универзијаде у Загребу, у јулу идуће године, организовати услугу у једном од 42 објекта који ће стјати на располагању спорти-

Гост редакције: Др Асим Курјак, професор Медицинског факултета у Загребу

УЛТРАЗВУК – ЕПОХАЛНО ОТКРИЋЕ

ЊЕГА ТРЕБА и посебно представити. Иако је нашој и свјетској медицинској јавности добро познат, шире ја вност, могуће је, мање зна о њему и његовом дјелу. А по вински ступци су заиста претијесни за све оног што би требало рећи о овом вриједном и признатом лекару споцијалисти. Стога унапријед извиђење и саговорнику и читаоцима за недостатке које има овај текст, начињен послије доста кратког разговора који смо недавно водили са нашим гостом.

Он се зове Асим Курјак, професор је Медицинског факултета у Загребу, шеф Гинеколошко-порођајног одјељења болнице „Др Јосип Кајфеш“ у Загребу, консултант Свјетске здравствене организације чије је сједиште у Женеви, предавач на шест иностраних универзитета — у Риму, Барију, Ливерпулу, Сент Галену, Каиру и Цакарти. До сада је објавио чак 30 књига — од тога 18 у инострству — САД, Енглеској и Холандији. Добитник је на граде СКОЈ-а за науку, Републичке награде Хрватске „Руђер Бошковић“ и других бројних признања.

С обзиром да подаци из његове врло кратке биографије коју смо зачас скрипирали, наше прво питanje је гласило: како налазите времена за сву ту активност?

— Мој рад носи обиљежје хобија. Он ме весели, подстиче на нова прегнућа, разведрава, освјежава, кријепи. Ја осим рада немам другог хобија. Говорим пет свјетских језика, читам, пишем. Сваког дана од 16 до 20 часова сам за писањем машином у радној соби. Прије поне се — рад у болници, на факултету.

— Доста путujete по свијету, где се помно прате вата предавања. Осјећа ли се ваше одсуство, рецимо, у болници?

— Не. Ту је изванредан тим којег чине 28 специјалиста. И управо, најdražje mi je to, што је створен такав тим где моје колеге успјешно раде, ускажу где треба, беспријекорно ме замјењују.

— У сastavu klinike na kojoj radite je Zavod za ultrazvучnu dijagnoštiku. Po tome ste se pročuili.

— Ултразвук је епохално откриће у медицини. Radi se o potpuno neškodljivoj metodi pomognu koje se ulazi u tijelo žene i nerođenog djeteta. U posleđevoj dezenziji smo u ultrazvučnoj dijagnoštici postigli mnogo. Otvarimo mnoge bolesti — relativno lako načinjamo bolesnicu dio tijela i kod majke i kod nerođenog djeteta. S obzirom da je najviše gubitaka upravo kod nošenja djeteta i prilikom rađanja, pripremali smo se i uspjeli da ne samo postavljamo dijagnozu, nego i da liječimo. Sada već možemo xiropškim metodama da lečimo djetete u majčinoj utrobi.

— У Светом Стефану је прије неку годину одржан свјетски конгрес чија је тема била „Фетус као пациент“?

— Да, био је то први свјетски конгрес на ту тему на којем су учествовали стручњаци из 38 земаља. У Оксфорду и Америци је изашла моја књига са сазнањима са тог скupa. Постоји тога одржан је још један свјетски конгрес, ускоро ће и трећи (у иностранству оба) док ће се четврти конгрес одржати ове године. Тај скуп биће углавном посвећен правним и етичким проблемима у вези са интервенцијама на фетusu.

— Покушаћемо да одговоримо и на оваква питања: какво право има нerođeno djetete?

Шта се рецимо догађа ако мајка не даје пристанак за интервенцију, а сигурни smo да ће дијете оболjeti или одмах након rođenja ili kasnije? Шта ако дијете одмах umre, или кога ће оно рециmo krvititi kad naputi 18 godina, kad sasna za bolijest, ali i za to da se moglo liječiti još u majčinoj utrobi? Koga ћe krvititi — majku ili lječara? Brojna su pitanja na koja ћemo nastojati dati odgovor, jer je pravo na живот — plod svih

— Шта mislite o abortusu koji se često primenjuje u našoj zemlji i kakvo je naše zdravstveno образovanje?

— Гинекологија је пријатељ жене и циљ јој је да увијек помаже. Izvješnje је da je rečimo loše djetištvo nježeljenog djeteta, ali isto tako je istina, da su katastrofalne posledice aborptusa u kasnoj dobi, koji se, često, izvode i vrlo nestručno. Право је сваке же не да одлучи о својој трудnoći, ali рок за то је десет недеља.

— Zdravstveno просвјећivanje и образovanje nam је инаče loše. Abortus је i dalje čest, a њemu se malo zna, kao i o bolestima koje су brojne. Информације су mlađoj generaciji потребне и треба им давати већ од средњошколских клупа. Можда и раније.

— И на kraju: чест сте гост Светог Стефана и Будве. За што?

— Moja је заслуга (надам се није нескромно) што је први свјетски конгрес гинеколога са темом о фетusu, одржан баш у Светом Стефану. Урађено је то зато што смо сматрали да позната ље толовишица, треба да буду јаке окупљања научних радника. Тада смо заиста били изванредно примљени, овај конгрес је у научи и добио име „Светостефански дого-

стима и другим учесницима ове велике спортске манифестације за коју се Загребчани припремају већ пуне три године. Договорени су и други облици сарадње — трговинских кућа, здравствених и других организација.

С. Г.

За девет мјесеци у хотели „Монтенегротуриста“, осврено је 2.110.000 ноћења, што је за 2 одсто више него лани. Странци су почивали 1.792.000 пута, што је за 3 посто више него прошле године, а домаћи су остварили свега 318.000 или 3 одсто мање, него лане.

У камповима је било 8 одсто мање гостију, а у домаћој радиности било је више домаћих и страних гостију, за 9 процената.

Најбоље су пословали Туристичко насеље „Словенска плажа“ и „Хотели бечићка плажа“. На ивици рентабилности су били которски „Форд“, „Сињавина“ у Мојковцу и „Плавско језеро“ у Плаву, док је губитке исказао ће тињски „Гранд“ (300 милиона динара).

ЗАТВОРЕН ТИВАТСКИ АЕРОДРОМ

ОД 10. НОВЕМБРА, па до 25. децембра Аеродром „Тиват“ ће бити затворен за до маћи и међународни саобраћај.

Биће замјењена свјетлосна сигнализација, којом ће бити омогућено слијетање авиона у свим условима, на рочито када се облаци спуштају дosta ниско у јесењем и зимском периоду, због чега смо морали авione упућивати на оближње аеродроме Титограда и Дубровника, вели нам замјеник директора тиватског Аеродрома, Влатко Матковић.

Сви ови радови, такозване прве и друге фазе, коштаће 350 милиона динара, а да би се омогућило слијетање авиона и ноћу о чему се говори већ петнаестак година, потребна су средства још у износу од 400 милиона динара.

— Напомињем, да је цијо пројекат за ноћно слијетање авiona завршен, али тај дио посла треба да уради Савез на управа контроле летења, јер Аеродром није у могућности сам да сноси толике трошкове, а туристичкој приједије је слијетање авиона ноћу неопходно, јер цијена чартер летова је неупоредиво јефтинија од редовних линија, рекао нам је Матковић.

С. П.

УЗ 45-ГОДИШЊИЦУ ФОРМИРАЊА

ФОРМИРАН ПРИЈЕ ЧЕТРДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНА, новембра 1941. у Кри вошијама - јуначком крају који је и у прошлости устајао против тлачитеља слободе - Орјенски батаљон од свог ватреног крштења у кланцу Лупогла вије дозволио окупатору да мирно спава. Иако добро опремљени и веома бројни, његови гарнizoni у Црквицама, Драгаљу, Гркавцу, Ублима и Граху вије су до маја 1942. потпуно угрожени. Акције у Каменарима, Костањици, Бијелој, Баошићима, Беновићима, Кумбопуру, Суторини, јуриши на Горњи Гркавац и Церовик, као и освајање кара уле на Јавору јачали су духове и снажили вјеру у коначну побједу, а народни борци показивали су поробљивачима како се скупо плаћа отимање тубе слободе.

ДВАДЕСЕТАК ОРЈЕНАЦА НАТЈЕРАЛО У БЛЕКСТВО ХИЉАДУ ФАШИСТА

...Како данас се сјехам — прича један од бораца Орјенског батаљона — првих бита које су трајале 28 дана и ноћи, када се наш фронт претезао од Требиња до Крушевица и од Ситнице преко Мокриња и Убала до Кривошија, а одатле до Његуша. Отим биткама убрзо је сазнала читава земља — „Борба“ је писала о значају Церовачке битке. Само једног дана на комуникацији Рисан — Звечава — Црквице погинуло је преко 120 италијанских војника. Не дugo потом, ојачан са око 2000 војника, не пријатељ је у знак одмазде спалио Кнежлав, Церовик и Звечаву. Борбе око Црквица трајале су пуних петеста дана одолијевало се, захваљујући ријешености да се фашисти ни корак не пусте на пријел што сваку стопу земље неће крвљу добро натопити. Тих дана позадинци Де весиљске чете и омладинци из Баошића пробили су се кроз линију фронта с радио станицом из центру у Кумбору, а 27 бораца Крушевићке чете нанијели су осјетне губитке непријатељу на Бјелотини. У Убалској планини седамнаесторица партизана нијесу устукули пред 1200 италијанских војника. И како су, најзад, стигли до Грахова, Италијани су били принужени да се врате у Рисан, и то ноћу. Да би оправдали огromne губитке, штампали су обавештење у коме је писало да су уз губитак 850 војника заузели Грахово и потпуно уништили партизанске снаге у јачини 8000 људи! А у борбама око Грахова учествовало је 500 партизана од којих је погинуло свега десет, а рањено тридесет бораца.

Нова, 1942. година почела је борбом на Метерију, која се убрзо проширила на Мојдек, Мокрин и остала села. Петог јануара двадесетак Орјенаца дочекало је хиљаду фашиста и натјерало их у бекство. Услиједио је по том бомбашки напад на Гиљевине изнад Рисна, па битка на Илинци, где ни обалска батерија није помогла окупатору да не претри по раз. Слиједиле су борбе у Јошици, Бијелој и још неким мјестима.

СЛАВА ОРЈЕНСКОГ БАТАЉОНА

ИЗ ЊЕГОВИХ ЊЕДАРА ИZRASLA JE БОКЕЉСКА НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКА УДАРНА БРИГАДА

СВЕ ПОБЛЕДЕ БЛИЈЕДЕ ПРЕД БИТКОМ НА ЈЕРЕМИЈИ

Уочи посљедњег дана фебруара 1942. године читао је ноћи преостала угаранска ватра у којој је учествовала цјелокупна брдска, обалска и артиљерија с брдова. А ујутру, када се родило сунце, партизани су уочили како се од Верига и Бурина упутила колона од око 500 алпинца и барсельара. Код цркве св. Јеремије ту војску дочекало је свега седам бораца, који су се држали пуних девет часова. А кад им је као појачање стигло четрдесет партизана, започео је јуриш, послије којег је на бојишту остало око 250 непријатељских војника, док је погинуо свега један партизан. У тој борби учествовало је 98 непријатељских топова, а партизани су, поред пушака и бомби, имали свега два пушкомитраљеза.

Да би осветили пораз на Јеремији, Италијани су почели такозвану „велику офанзиву“ у којој је учествовало 6000 војника. Кретала се та војска као вальјак, али су је на сваком кораку дочекивале и десетковале малене јединице одабраних бораца Орјенског батаљона. Само на сејло Мокрин, за три дана и три ноћи, испалено је преко 4000 граната. И послије све га тога, непријатељ је, схватајући да не може продријети, под окријем мрака одступио према Каменом. У исто вријеме када и на Кулини, под заштитом 14 тенкова наступали су ка Жлијебима батаљони пјешадије и првих копнуша. Шездесет орјенаца дочекало је ту војску и, ево што је о томе написао ратни дописник „Popolo d'Italia“: „С врхова кришевитих заклона, партизани, неранчиви у својим утврђењима, увучени у животе хрибине, гавали су прецизно, хладнокрено и без страха, а наши пјешаци — изнурени од умора и пркосили до коже — били су у свом наступању десетковани од непријатеља“. Тих дана, тачније 30. марта, партизани су дочекали на Ублима два батаљона фашиста, послије чега је формиран још један Орјенски батаљон.

Повлачили према Босни. То је очекивало и Орјенски батаљон. Правац је био, како је јављено 25. маја 1942. Јужна Херцеговина. Пошто се терен није смio препустити непријатељу, требало је ода брати борце који ће остати у његовој позадини.

Требало је продријети и спојити се с главним — осјећао је то сваки борац. Два десетшестог маја Батаљон је кренуо с Врбања. На челу му се налазио Никола Бурковић. Тих, да би пропшли не опажени, партизани су заобишли Граб и Зупце, стигли у Увјеће, затим у Сливницу, где нијесу затекли Штаб ју жнохерцеговачких партизанских одреда. Уморни и изнурени прелазе ноћу кроз трећинску шуму и узору стижу у Слано, где сазнају да је непријатељ већ запосјео све пролазе и да не могу на пријед.

ХОД ПО МУКАМА

На мосту преко Требињског говорио је Никола Бурковић о томе да је терен скучен и да нема никаквог маневарског простора, те да не се проблем снабдијевања поста

вити у најоштријој форми. Рекао је да се треба вратити и борби. Фронт ће бити свуда где батаљон стигне, а његови борци су већ научили да побјеђују.

Увече је почeo повратак који је за многе, па и за Николу, значио не само „ход по мукама“, већ корачање у сусрет погибији. Они који су пали у руке непријатељу и бачени у тамнице, скапавали су од глади и батина. У јануару 1943. погинули су у Подима Стијепо Шаренци, Никола Бурковић, Дано Павићић и Саво Илић. Педесет и осам Орјенаца осуђено је на смрт. Деветорица су стријелјани у Липшима. Пали су Илија Кишић и Мићо Вашић, док су многи, исто тако драгоцјени, засуђени на Мамули, Превлаци и у Котору. Ипак, пјесма Орјенаца одзвана је у Купресу и Прозору, на Неретви и Сутјесци: дух Орјенског батаљона живио је у Петој првогорској пролетерској бригади и у народ из чијих ће ње дара поново ваксирнут и израсти у Бокељску народно-ослободилачку ударну бригаду.

М. Лалић

УЛОГА ТУРИЗМА У ПРИВРЕДНОМ РАЗВОЈУ

ПОСТОЈЕ РАЗЛИЧИТЕ ТЕОРИЈЕ о улоги туризма у привредном развоју. Поменимо једну од чешћих: да ова активност, веома изражених ефеката, упоређена с осталим привредним гранама, није у могућности да оствари приближно исте економске резултате. Познато је, међутим, да је упитању веома комплексна и хетерогена активност, чији се ефекти изражавају преко многобојних привредних и непривредних дјелатности.

Сматрало се да је туризам подложен високом степену временских осцилација, а сада се зна да није непостојају од осталих активности. Ово се може доказати поређењем развојних стопа туризма и осталих дјелатности. Повећање неких параметара у туризму, у првом реду девизног прилива и броја поноћи, већ годинама се креће по стопи која је достизала и преко 30%, док се код осталих грана она креће углавном до 10%.

ПРИОРИТЕТ ТУРИСТИЧКЕ ПРИВРЕДЕ

Преко непосредних и посредних утицаја туризам знатно доприноси привредном развоју. Један од његових основних ефеката састоји се у утицају туризма на бржи развој неразвијених појаса — а таква је читава наша република — и на разрешавању проблема платног дефицита, што је нарочито важно за земље суочене с проблемима који произишу из сталног раскорака измене вриједности увоза и извоза робе и услуга.

Туризам врло повољно утиче и на пласман роба. Свједоци смо да се преко ње постижу и за неколико

пута веће цијене него у класичном извозу у коме су оне оптерећене разним дажбинама по основу осигурања,

ГОДИНЕ ЗАЈЕДНИШТВА

СЛИЈЕДЕЋИ У ДОСТА ЕЛЕМЕНТАТА научку и практику, ХТО „Монтенегротурист“ је настао интеграцијом хотелских организација из Улице, Бара, Петровца, Светог Стефана, Будве, Котора и Тивта, затим из Цетиња, Мојковца, Жабљака, Пљевља, Плава и Плуžине. Стварањем овог заједништва добијен је туристички и економски систем, који може, како је практика показала, донијети извалредне економске користи. И елементарна економска наука нас учи да удржавају поједињих функција резултира изузетним успјесима.

Једна од основних интеграционих функција представља комплекс туристичке потражње, која је прво била у саставу Радне заједнице заједничких послуга, а касније је формирана као основна организација уједињеног рада. „Монтенегротурист“ је добио у понуди нови квалиитет, јер није више био карактеристичан по дистерзијности, већ је постао снажна интегрисана организација која је у стању да равноправије налази своје место у формирању туристичког производа и да, захваљујући томе, постиже све успјешније резултате остваривањем већих цијена, бољим коришћењем капацитета и већим дохотком. Ранија конкуренција између хотелских организација резултирала је одливавањем прихода и дохотка, што није случај од када постоји ХТО „Монтенегротурист“.

ХТО „Монтенегротурист“ се посебно верификовала на плану концентрације свих послова везаних за снабдевање ОУР-а. Набавка роба за неколико стотина милијарди старих динара преко заједничких послуга специјализоване организације обезвједила је значајну економску повољност, јер се на тај начин постиже низака цијена и добија квалитетнија роба.

Појединачно узвиши, раније финансијска средства нису била значајна због њихове дисперзијности, али у новом систему, поготову у оном који предстоји новом организацијом Радне заједнице заједничких послуга и окрупњавањем ОУР-а, представљају снажан потенцијал, који ће непрекидно обезвједијати девизну и динарску ликвидност и омогућавати озбиљније инвестиционе захвate.

транспорта, ускладиштења и такозваног кала, усlijed дејства временског фактора. Разне рестриктивне мјере, које намењују развијене земље на увоз пољoprivrednih и других сировина из наше земље и из земаља у развоју, сlijedeћи су проблем, јер се оне негativno одражавају не само на цијену робе него и на количину увоза.

Туризам спада у терцијарне дјелатности којима је основа људски рад. За разлику од других активности, где је увођење нових техничко-технолошких сазнања практично неограничено, процес аутоматизације веома споро продире у комплекс туристичког привређивања. Људски рад ће у туризму бити основ дјелатности, јер угоститељским услугама никад неће моћи да овладају роботи.

Значајан је допринос туризма и у културно-социјалном преображају становништва и демографском кретању у позитивном смјеру. Преко туризма се, наиме, на веома ефектан начин задовољавају људске потребе за одмором — он се, заправо, афирише као активност која доприноси свестраном психичком и физичком рекрејанту становништва, што има као непосредну посљедицу повећање радне способности и продуктивности, смањење броја оболења, нормалан физички и психички развој дјеце, омладине и радних људи уопште.

СВИМ ГРАЂАНИМА И РАДНИМ ЉУДИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА УДРУЖЕНОГ РАДА
УЗ ПРАЗНИК ОСЛОБОЂЕЊА И ПОВОДОМ

29. НОВЕМБРА – ДАНА РЕПУБЛИКЕ

УПУЋУЈЕМО СРДАЧНЕ ЧЕСТИТКЕ И ЖЕЉЕ ЗА ЈОШ
ВОЉЕ РАДНЕ РЕЗУЛТАТЕ

- ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРН
- ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА СК
- СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
- ОПШТИНСКИ ОДБОР СУБНОР-а
- ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ САВЕЗА СИНДИКАТА
- САВЕЗ РЕЗЕРВНИХ ВОЈНИХ СТАРЈЕШИНА
- ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА
СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ
- КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ИНТЕРЕСЕ ДРУШТВЕНОГ
ПОЛОЖАЈА ЖЕНА

ПОВОДОМ 42. ГОДИШЊИЦЕ ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ
И УЗ ПРАЗНИК РЕПУБЛИКЕ

29. НОВЕМБАР

СТАНОВНИШТВУ ОПШТИНЕ БУДВА, ПОСЛОВНИМ
ПРИЈАТЕЉИМА, СВИМ РАДНИМ И ДРУШТВЕНО-ПО-
ЛИТИЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА, ЧЕСТИТАМО НА УС-
ПЛЕСИМА У ОВОЈ И ЖЕЛИМО СВЕ НАЈБОЉЕ У НА-
РЕДНОЈ ГОДИНИ

**КОЛЕКТИВ
ЈАДРАНСКОГ САЈМА
БУДВА**

ГОДИШЊИЦУ ОСЛОБОЂЕЊА
И

29. НОВЕМБАР-ДАН РЕПУБЛИКЕ

ЧЕСТИТАМО

СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА, ПОСЛОВ-
НИМ ПАРТНЕРИМА, ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ И
РАДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА НАШЕ ОПШТИНЕ
СЉЕДЕЋИ ПРАЗНИК ОСЛОБОЂЕЊА ПРОСЛАВЉАћЕ-
МО У ОБНОВЉЕНОМ СТАРОМ ГРАДУ

РО „СТАРИ ГРАД“

42. ГОДИШЊИЦУ ЖИВОТА И
РАДА У СЛОВОДИ
И

29. НОВЕМБАР ДАН РЕПУБЛИКЕ

ЧЕСТИТАМО СТАНОВНИШТВУ БУД-
ВАНСКЕ ОПШТИНЕ, НАШИМ ЦИЈЕ-
ЊЕНИМ ГОСТИМА, ДРУШТВЕНО-
ПОЛИТИЧКИМ И РАДНИМ КОЛЕК-
ТИВИМА ОПШТИНЕ

**КОЛЕКТИВ ДОМА ОДМОРА
„ХОТЕЛ ПАРК“
БУДВА**

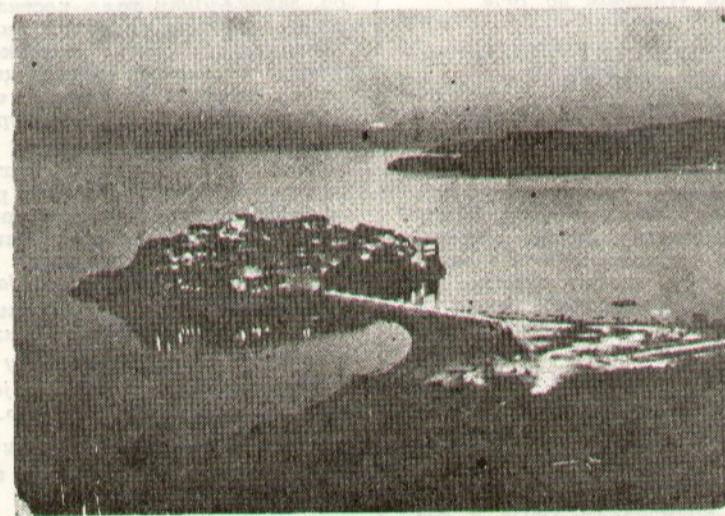
КОЛЕКТИВ ХТО „МОНТЕНЕГРОТУРИСТ“

ЦИЈЕЊЕНИМ ГОСТИМА, СВОЈИМ СТАЛНИМ И СЕЗОНСКИМ
РАДНИЦИМА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ОП-
ШТИНЕ БУДВА

УПУЋУЈЕ НАЈСРДАЧ-
НИЈЕ ЧЕСТИТКЕ ПО-
ВОДОМ ДАНА ОСЛО-
БОЂЕЊА И УЗ

29. НОВЕМБАР ДАН РЕПУБЛИКЕ

УЗ ЖЕЉЕ ДА ДОБРЕ
РЕЗУЛТАТЕ ИЗ ОВЕ,
НАДМАШИМО У ИДУ-
ЋОЈ ГОДИНИ

ТУРИСТИЧКО НАСЕЉЕ „СЛОВЕНСКА ПЛАЖА”

ТУРИСТИЧКО НАСЕЉЕ „Словенска плажа” завршило је успешно овогодишњу туристичку сезону.

— Остварили смо 410.000 ноћења, што је више за 17.000 него лани. Странци су чинили 98 одсто наших гостију. Укупан приход износи 3,2 милијарде динара, а остатак дохотка 650 милиона динара, рекао је директор „Словенске плаже”, Љубо Рађеновић.

Ово, најатрактивније туристичко насеље на Јадрану, затворено је 4. новембра, а за госте биће поново отворено 1. априла 1987. године.

Рађеновић нас је упознао, да ће „Словенска плажа” до почетка следеће туристичке сезоне имати још 120 кревета апартманског типа. Поред девет тенис игралишта, саградиће се још три. У ова проширења „Југотурс” улаже милион и 700 хиљада динара. Значајно је и то, да су два дана прије затварања „Словенске плаже” уз постојећих 350 стално запослених, примљено у стални радни однос 70 сезонских радника.

ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ

И УЗ

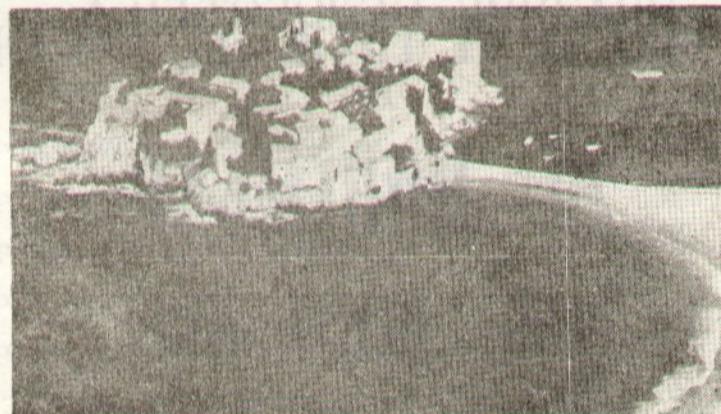
29. НОВЕМБАР РОЂЕНДАН РЕПУБЛИКЕ

УПУЋУЈЕ СВОЈИМ ГОСТИМА, ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ОПШТИНЕ БУДВА НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТКЕ СА ЖЕЉАМА ЗА НОВЕ РАДНЕ ПОБЈЕДЕ, ЗА УСПЛЕШНУ ТУРИСТИЧКУ СЕЗОНУ У 1987. ГОДИНИ

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТКЕ УЗ ПРАЗНИК
ОСЛОБОЂЕЊА И ПОВОДОМ

29. НОВЕМБРА - ДАНА РЕПУБЛИКЕ СТАНОВНИШТВУ ОПШТИНЕ БУДВА

КОЛЕКТИВ „ХОТЕЛИ СВЕТИ СТЕФАН“

КОЛЕКТИВ „ХОТЕЛИ БЕЧИЋКА ПЛАЖА“

УПУЋУЈЕ НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТКЕ СВОЈИМ ГОСТИМА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ОПШТИНЕ БУДВА ПОВОДОМ ПРАЗНИКА ОСЛОБОЂЕЊА И

ДАНА РЕПУБЛИКЕ

СА ЖЕЉАМА ДА СЕ ДОБРИ ТУРИСТИЧКИ РЕЗУЛТАТИ ПОСТИГНУТИ У ЦИЈЕЛОЈ ОПШТИНИ ТОКОМ ОВЕ ГОДИНЕ НАДМАШЕ У НАРЕДНОЈ

КОЛЕКТИВ „МОНТЕНЕГРОТУРИСТА“ УПУЋУЈЕ ПОВОДОМ ДАНА ОСЛОБОЂЕЊА И

ДАНА РЕПУБЛИКЕ

СРДАЧНЕ ЧЕСТИТКЕ СВОЈИМ ГОСТИМА, ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ОПШТИНЕ БУДВА, УЗ ЖЕЉЕДА СЕ ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ ПОСТИГНУТИ У ОВОЈ ГОДИНИ, НАДМАШЕ У НАРЕДНОЈ ТУРИСТИЧКОЈ СЕЗОНИ

СВОЈИМ ЦИЈЕЊЕНИМ ГОСТИМА,
СТАНОВНИШТВУ ОПШТИНЕ БУДВА,
ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ И РАД-
НИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА НАШЕ КО-
МУНЕ

УЗ ПРАЗНИК ОСЛОБОЂЕЊА И ДАН РЕПУБЛИКЕ

УПУЋУЈЕМО НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕ-
СТИТКЕ СА ЖЕЉАМА ЗА НОВЕ
РАДНЕ ПОБЛЕДЕ

КОЛЕКТИВ „АВАЛА“ БУДВА

42. ГОДИШЊИЦУ ОСЛОБОЂЕЊА И 29. НОВЕМБАР - ДАН РЕПУБЛИКЕ

ЦИЈЕЊЕНИМ ШТЕДИШАМА, СВИМ РАДНИМ ЉУДИ-
МА И ГРАЂАНИМА НАШЕ ОПШТИНЕ, РАДНИМ КО-
ЛЕКТИВИМА И ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ ОРГАНИ-
ЗАЦИЈАМА

УПУЋУЈЕМО НАЈСРДАЧНИЈЕ
ЧЕСТИТКЕ

КОЛЕКТИВ БУДВАНСКЕ ОСНОВНЕ БАНКЕ

КОЛЕКТИВ „ЗЕТА - ФИЛМА“

ЦИЈЕЊЕНИМ ПОСЈЕТИОЦИМА СВОИХ ПРЕДСТАВА,
ПОКЛОНИЦИМА ФИЛМСКЕ УМЈЕТНОСТИ, ФИЛМСКИМ
СТВАРАОЦИМА И СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРА-
ЂАНИМА ОПШТИНЕ БУДВА СРДАЧНО ЧЕСТИТАМО

ПРАЗНИК ОСЛОБОЂЕЊА И 29. НОВЕМБАР ДАН РЕПУБЛИКЕ

ДАН ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ

И

29. НОВЕМБАР

ЧЕСТИТАМО

СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И
ГРАЂАНИМА ОПШТИНЕ БУДВА

ОДМАРАЛИШТЕ „13. МАЈ“ БЕЧИЋИ

КОЛЕКТИВ ЉЕЧИЛИШТА

„4. ЈУЛИ“
ПЕТРОВАЦ

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТА

ДАН ОСЛОБОЂЕЊА БУДВЕ И ПЕТРОВЦА

И

ДАН РЕПУБЛИКЕ

СТАНОВНИЦИМА НАШЕ
ОПШТИНЕ

ЦИЈЕЊЕНИМ ПОТРОШАЧИМА,
СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И
ГРАЂАНИМА НАШЕ ОПШТИНЕ

ЧЕСТИТАМО

ПРАЗНИК ОСЛОБОЂЕЊА

И

29. НОВЕМБАР

ДАН РЕПУБЛИКЕ

КОЛЕКТИВ ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈЕ БУДВА

ООУР „ЈАДРАН – ТРГОВИНА“ БУДВА

ЧЕСТИТА

СВОЈИМ ПОТРОШАЧИМА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ОПШТИНЕ, РАДНИМ И ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА, ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА И ГОСТИМА БУДВЕ, БЕЧИЋА, СВЕТОГ СТЕФАНА И ПЕТРОВЦА

ДАН ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ И

29. НОВЕМБАР – РОЂЕНДАН РЕПУБЛИКЕ

СРДАЧНЕ ЧЕСТИТКЕ ПОВОДОМ ПРАЗНИКА
ОСЛОБОЂЕЊА И УЗ

29. НОВЕМБАР - ДАН РЕПУБЛИКЕ

УПУЋУЈЕМО СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА

КСРО „ЈУЖНИ ЈАДРАН“

- ООУР ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА
- ООУР ЗЕЛЕНИЛО
- ООУР КОМУНАЛНЕ СЛУЖБЕ
- ООУР НОВОГРАДЊА
- ООУР ЗА ОДРЖАВАЊЕ СТАНОВА
- РЗС ЗАЈЕДНИЧКЕ СЛУЖБЕ

ГРО „ИНТЕГРАЛ“ – СУБОТИЦА

РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА БУДВЕ НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТА ДАН ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ И

ДАН РЕПУБЛИКЕ

УЗ ЖЕЉЕ ДА ИДУЋИ ПРАЗНИК СЛАВИМО У
ОБНОВЉЕНОМ СТАРОМ ГРАДУ

КОЛЕКТИВ „ПАЛАСА“ ИЗ ПЕТРОВЦА

УПУЋУЈЕ СРДАЧНЕ
ЧЕСТИТКЕ
ПОВОДОМ ДАНА ОСЛОБОЂЕЊА
БУДВЕ И ПЕТРОВЦА

ДАНА РЕПУБЛИКЕ

СТАНОВНИШТВУ ОПШТИНЕ
БУДВА, СВОЈИМ ГОСТИМА И
ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА

АГЕНЦИЈА „КОМПАС“ ЉУБЉАНА ПОСЛОВНИЦА БУДВА

УПУЋУЈЕ СРДАЧНЕ ЧЕСТИТКЕ
РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ОПШТИНЕ УЗ ДАН ОСЛОБОЂЕЊА И

ДАНА РЕПУБЛИКЕ

ПОВОДОМ ДАНА ОСЛОБОЂЕЊА
БУДВЕ И ПЕТРОВЦА И ВЕЛИКОГ ПРАЗНИКА

29. НОВЕМБРА

СРДАЧНЕ ЧЕСТИТКЕ РАДНИМ
ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА
ОПШТИНЕ

**БИП-КОМЕРЦ—БЕОГРАД
ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР — БУДВА**

СВОЈИМ ЦИЉЕЊЕНИМ ГОСТИМА,
ПОСЈЕТИОЦИМА БУДВЕ,
СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И
ГРАЂАНИМА

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТКЕ ЗА
ДАН ОСЛОБОЂЕЊА ОПШТИНЕ
И

ДАНА РЕПУБЛИКЕ

РЕСТОРАН — ПИЦЕРИЈА
„АЛ ПАРМА“ — БУДВА

С ПУТА ПО ИСТРИ И КВАРНЕРУ

ОПАТИЈА – ГРАД ХОТЕЛА

Море...
Силно, јако, тако тихо,
Ко чеданце мало,
У невини што се санак
За час успавало.
Сиње море не, не спава —
Јел' то санак или јава...

ТАКО ЈЕ почетком овога вијека, дивећи се обали Опације, пјевao Рикард Каталинић Јеретов, пјесник Истре и мора, који је рођен у Волоском, једном од мјесташца данашње опатијске општине, које кrase сликовите луцице, непрестано испуњене гостима и излетницима. Ода тле према Опацији, и даље ка Ловрану води јединствено шеталиште „Матка Лагиње“, дugo десетак километара. Тај популарни „лунгомаре“, који вијуга изнад самог мора, током цијеле године привлачи штетаче. Ловорови шумарци, чемпреси, пиније, палме, бамбузи, смокве, храстови и бујно зеленило из којег извијује органски уклопљена репрезентативна архитектура старијих вила и хотела — све то чини чаробну сцену која се наткриљује над наоко непретгледни обални пут.

Опација је град хотела. У осам туристичких мјеста, која се налазе на дужини од двадесетак километара, (Волоско, Опација, Ичићи, Ика, Ловран, Медвеја, Мошћеничка драга, Матуљи) гостима на располагању стоје чак 72 хотела. Дневно се на том простору може смјестити око 18.000 у хотелима, 3500 аутокамповима, а остало у собама домаће радиности.

— Лани смо остварили око 2,5 милиона ноћења, а слично ће бити и ове године, ка же нам Марко Зоричић, секретар Туристичког савеза Опације. — Хотелски капацитети се на подручју општине користе стопроцентно 230 дана, а у самој Опацији 270. Не градимо много — да леко више бринемо како што дуже да имамо гости у нашим малим, старијим хотелима, који су адаптирани и веома лијепо изгледају.

У Опацији, такви смо утисак стекли штајући њеном обалом првих дана новембра, у томе сасвим успијевају. У то вријеме хотели су били препуни домаћих и страних туристичких који овдје стижу мањим сопственим аутомобилима. А како и не би када до Трста, напримjer, треба возити само један час, исто толико до Постојне, мало даље до Плитвица, Бриона, или, рецимо, Бечеја. Европа је близу Опације и то је њена велика предност.

— Велика, нема сумње, али то није једини разлог да бре посјете током цијеле године, истиче Зоричић. — По ред доста добре климе (природно смо заштићени од јаке буре која на сјеверном Јадрану зна и воз избацити из шина) чистог мора, бујне вегетације и атрактивних ту-

ристичких објеката ми располажемо изванредним кадром. Домаће становништво давно живи за туризам и од њега. А туристичка традиција је овдје, дуга равно 140 година. Дјеца од малена уче о томе како треба дочекивати и испраћати госте, уче стране језике. И коначно, Опација је, може се рећи, Оксфорд за угоститељство: већ у основној школи се почиње са предметима из те области, ту је средња школа са усмје

„Слатина“ повјерено је одржавање купалишта и аутокампова.

Исто као и природу што их окружује и људе овога краја карактерише жилавост и отпорност. Народ овдашњи је издржао један од најтежих туђинских налета на његово социјално и национално биће, па ипак у њему нема ни трага ксенофобије. Овдје се у последњих четрдесетак година слила људска струја из свих крајева Југославије,

из различитих социјалних средина, различитих националности узајамно се прожијају са домаћим становништвом као велика, складна породица.

На подручју општине Опација живи око 30.000 становника. Од тога у ужем обалном појасу 17.000, а у самој Опацији десетак хиљада. Удруженни рад у друштвеном сектору остварује данас друштвени производ у вриједности од готово 4 милијарде

Саво ТРЕГОВИЋ

Опација: Хотел „Адријатик“

„МОНТЕНЕГРОТУРИСТ“ У ОПАТИЈИ

Међу 25 туристичко-угоститељских организација са највећим Јадраном на IX Другарским сусретима радника у угоститељству и туризму наше обале, најављује се и екипа „Монтенегротуриста“. На овој традиционалној стручној и спортској смотри узело је учешћа преко 2300 радника. Били су то дани друштва на којима су демонстрирана врхунска струча и спортска достигнућа, али где је размијењена искуства с циљем да се унаприједи квалитет угоститељских и туристичких услуга.

Бројна екипа „Монтенегротуриста“ истине није постигла запаженији успех — у укупном пласману заузела је 22. место са 275,5 освојених бодова, далеко иза првопласираног ХТО „Дубровника“ који је освојио 479,5 бодова. Нечекивано слаб пласман може се правдити добрим дијелом чињеницом да у Опацији нису боравили најбољи који су били спријечени разним пословима, као и слабом припремљеношћу канцелара који су се надметали у спортичким дисциплинама. Када су у питању такмичења у струци резултати су били знатно бољи. Посебно треба нагласити освајање првог места у припремању хладних изложака и другог места у такмичењу сластичара. Када су у питању спортички резултати треба похвалити шахисте који су заузели треће место.

СЕМИНАР МЕДИЦИНСКИХ СЕСТАРА

У ХОТЕЛУ „Авала“ у Будви од 5. до 10. новембра, одржан је 10. јубиларни семинар, који је организовао Савез друштава медицинских сестара Југославије. Тема семинара била је „Природни фактори живота и болести“. На семинару је учествовало око 400 медицинских сестара из свих наших република и покрајина. Запажено је и присуство истакнутих међународних сестара, војних и политичких радника, међу којима генерал-потпуков

ник др Ђорђа Драгића, начелника Савезне службе за општенонародну одбрану и друштвену самозаштиту, Драгољуба Николића и др. У име СО Будва скуп је поздравио Срђан Поповић, секретар ОК ССРН Будва.

Цијенећи по броју учесника као и дискусијама у којима је учествовао велики број сестара, семинар је био веома садржајан и успјешан. Пре ма ријечима предсједника Савеза друштава медицинских сестара Вере

Гребец, томе је доприњео и тема овог семинара као и квалитет предавача. Ова тема и расправе о њој, доприњеје свако разрјешавању многих проблема са којима се су срећу медицинске сестре у пракси и побољшању њиховог рада.

Много похвала нарачун организатора семинара, ООУР — „Авале“, и друштвено-политичких организација Будве чули смо од секретара Савеза друштава медицинских сестара другарице Веронике Кунстек-Претнар. Заслуга за добру организацију, како нам је истакла, припада у првом реду Срђану Поповићу, секретару ОК ССРН, Ђуру Радановићу, директору „Авале“, Луки Рафаиловићу као и комплетном осoblju хотела „Авала“.

За вријеме семинара учесници су обишли град-херој Цетиње и његове културно-историјске споменике и знаменитости. Делегација медицинских сестара положила је вијенац на споменик палим борцима у Петровцу.

Вл. Станишић

КРОЗ СТОЉЕЋА БУДВЕ

КРВЉУ И ЗНОЈЕМ ПИСАНА ИСТОРИЈА

КЛО И СВАКА ДОСАДАШЊА, четрдесет и друга годишњица ослобођења наше општине прилика је да се, пре него што сумирамо до садашње резултате и сагледамо највеће предстојеће задатке, макар у најкраћим потезима осврнемо на дану и близку прошлост овог краја.

У току двије и по хиљаде година, колико се по прилици зна за Будву, на ову сунчану ривијеру долазили су грчки трговци, римски легионари, илирске и аварске хорде, сараценски гусари, крсташке и многобројне плаћеничке војске, па Наполеонови тренадири, аустроугарске регименте, Хитлерове СС дивизије и Мусолинијеви црнокошуљаши...

УСТАНИЦИ, ЦРВЕНА КОМУНА, ПЕЧАЛВАРИ...

САЧУВАН ЈЕ ПОМЕН на буне и устанке против млетачких феудалаца у XV вијеку и на борбе Побора, Брајића и Маина у вријеме влађавине Шћепана Малог, на крвљења Паштровића са Сулејман-агом и Махмут-пашом Бушлатијом у XVII вијеку, поразе Вонарптичког генерала у Брајићима и на отпор Паштровића француској окупацији, на Бокељски устанак 1869. године и побједе Маина, Побора и Брајића у Стјаневићима и на Јанковом ждијелу, најзад на мучно одступање око 300 добровољаца из Паштровића и Брајића преко албанских гудура и борбе приликом пробоја Солунског фронта у првом светском рату.

Доприли су на ову обалу одјеци историјских плотуна с крстарице „Ауроре“, који су свима поробљенима, обесправљенима и гладним најавили нови зору човјечanstva. Народ овог краја ни тада се није отлушио, већ је, међу првима у нашој земљи, основао организацију Комунистичке партије Југославије, и у Петровцу изабрао Црвену комуну — прву комунистичку општину на Јадрану, која је, као трн у оку владајуће буржоа-зије, живјела 307 дана.

Пошто се у посном завичају из глог крша није могао добити хљеб, као и толико пута до тада, становници овог краја одлазили су, и између два рата, у свет — најприје у Цариград, Коринт и Персију, затим у Калифорнију, Неваду, Канаду и Аустралију — да заједно с другим робовима раде, копају угљ и злато на којима хоризонтима туђих рудника, да обарају циновске секвоје и кроз беспуна пробијају аутострade и жељезничке пруге. Тада пећалбарски живот био је пун печали и својеврсно проклетство — одлазило се трбухом за крухом, с надом да ће се наћи обећана земља, а када би се стигло преко океана, таква представа показала би се као фатаморгана — туђина је била туга голема, а Америка све прије него рај.

ОД БУДВЕ ДО АПЕНИНА

КАДА је свега три мјесеца послије капитулације бивше југословенске војске, у нашој земљи отпочeo ослободилачки рат — тада, и још дуго потом, једини рат против окупатора у поробљеној Европи — и народ овог краја устао је 13. јула 1941. године као један човјек и извојевао прве побједе. Првог дана устанка нападнуте су окупаторске јединице и пунтови дуж комуникација Бар — Будва и Будва — Цетиње, ликвидиране окупаторске постaje у манастиру Градишта и у Режевићима, ослобођен Петровац и у Лучићама вођена прва битка на мору у нашој земљи. Нападнут је Милочер, кидане су телефонске везе, спаљен мост у Бечићима, пресретане колоне у рејону Завале и Лагчића, разоружани жандарми у станици на Брајићима, где је пет дана касније, 18. јула до ногу потушен батаљон црних кошуља.

Од тада, од тих првих борбених акција, па до коначне побједе, у току четири ратне године, од Будве до

Петровац: споменик палим борцима

Пљеваља, Црквина, Вечериновац и Ваната, од Бјеласице до Караванки и Апенина гинули су синови овог краја у бригадама пролетерским и ударним — црногорским, српским, војвођанским, далматинским, македонским и словеначким, а највише у I пролетерској и IV пролетерској црногорској brigadi. За исте циљеве и идеале борили су се и гинули по неколико члнова из једне породице — брат и сестра, муж и жена, отац и кћерка, син и отац, стриц и синови.

ЗНАЧАЈАН ДОПРИНОС ВОРБИ

ТОЈ ИСПОЛИНСКОЈ ВОРБИ, коју је повела Комунистичка партија Југославије на челу с другом Титом, и наша општина дала је значајан донос. У борбама против непријатеља и његових помагача — домаћих издајника погинуло је и умрло од глади и на мукама у затворима и логорима фашизма 160 сељака и надничара, 38 занатлија и радника, 14 домаћица и преко 20 ћака и студената. Од посљедица ратних страхота и рањавања умрло је 15 лица, а њих 39 жртве су фашистичког терора.

Старосна структура погинулих изгледа овако: 43 пала борца била су рођена прије 1900. године, а двадесет међу њима били су добровољци и у првом светском рату, 46 рођено је између 1900. и 1910., 42 између 1910. и 1915, 36 између 1915. и 1920, педесетдесетвeterica између 1920. и 1929. године. Додјамо још подatak да је кроз фашистичке затворе и логоре прошло око 650 родољуба или сваки десети становник ондашње три општине — будванске, светостефанске и петровачке. Погинуло је и стријељано 58 чланова Комунистичке партије Југославије, десет кандидата КПЈ и 60 скојеваца. Борци из овог краја гинули су као бомбаши, пушкомитраљесци, десетари, водници и водни десетари, командири и комесари чета, команданти, партијски руковођици и политички комесари батаљона, као секретари и чланови среских комитета Комунистичке партије Југославије и СКОЈ-а, а један од палих бораца — народни херој Вукица Митровић-Шуња била је члан Политбироа Покрајинског комитета Комунистичке партије Југославије за Србију.

Од 47 бораца, који су половином новембра 1941. године, пошли са овог подручја да се боре широм наше земље, четрнаесторица су погинула 1. децембра 1941. године у Пљевљима, а петорица у току 1942. и 1943. године у рдовима Прве пролетерске brigade. Шест бораца из сastava Приморског батаљона „Стеван Штиљановић“ погинуло је у окршајима са четницима на територији колашинског среза. У борбама које је водила Четврта пролетерска (црногорска) brigada погинуло је преко 20 бораца и старешина.

ПОЧЕЛИ СУ ЗВЈЕЗДАНИ ЧАСОВИ

НОВИЈА ИСТОРИЈА НАРОДА ОВОГА КРАЈА отпочела је 22. ноћембра 1944. године, када је, пред највећима Народноослободилачке војске Југославије, ослобођена чи-

дијевање становништва. Здравствена служба у новоизgrađenom Дому здравља комплетирана је најнеопходнијим специјалистичким службама. У двије основне школе и Средњошколском центру школује се преко 1300 ученика, а на вишим и високим школама студира неколико десетина студената.

Подигнуте су модерне зграде Скупштине општине „Монтенегротуриста“, „Зета филма“, Комуналног предузећа „Јужни Јадран“, Завода за изградњу Будве и Одељења унутрашњих послова. Већ неколико година ради нови хотели „Авале“, „Могрен“, туристичко насеље „Словенска плажа“ и у Петровцу „Палас“ и „АС“, где је изgraђено и модерно љечилиште за ратне војне инвалиде „Четврти јул“. Никла су читава стамбена насеља.

У БОРБИ ЗА ЕКОНОМСКУ СТАБИЛИЗАЦИЈУ НЕ СМИЈЕ БИТИ НЕБОРАЦА

БИТКА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНСКИХ ЗАДАТКА још није сву да добила интензитет који захтијева стање наше привреде. Ако желимо — а то нам је једина алтернатива — да продуктивније радимо и на тој, једино солидној основи, градимо социјалну и економску перспективу, виши животни друштвени стандард, тада нашу свакодневну активност треба да усмјеријемо и стално усмјеравамо у правцу оптималног коришћења расpolоживих капацитета. Больа организација рада и пословања у привреди и ванпривредним дјелатностима, као и одговоран однос према радним обавезама морају постати првогодардан задатак сваке наше организације, сваког руководиоца и сваког појединца. Ми не смијемо испустити из вида да наша општина у недоглед ужива помоћ читаве југословенске заједнице — морамо водити борбу за бољу организацију рада и већи доходак, за већу радну дисциплину, за боље чување и одржавање средстава рада, као и бисмо обезбиједили услове да дођемо максималне ефекте.

Штедња на сваком радном мјесту треба, такође, да буде веома важан задатак, у првом реду у друштвеним дјелатностима, које се финансирају из буџета. Иако су инвестиције један од стубова развоја, неприхватљиво је да се расположива средства усмјеравају и претежно користе за инвестиције, а она која су потребна за редовну дјелатност да се траже из других извора. Треба преиспитати концепцију инвестиционих подухвата, тежећи да се максимално ангажују недостајућа средства на основу удружијања и доходовног повезивања с организацијама удруженог рада из наше и других република, у чemu је „Монтенегротурист“ већ постигао значајне резултате.

Проблем инвестиција треба сагледати у континуитету, имајући при тој у виду три задатка. Први је да известитор мора стално да прати реализацију, други — да извођачи радова увијек буду на одговарајућем нивоу пословности и оперативности, и трећи, да се стриктно поштује утврђена динамика изградње, што треба да буде задатак свих друштвених снага у нашој општини.

У борби за економску стабилизацију не би смјело да буде неборач. Да бисмо овај трајан задатак што усјешније обављали морамо, до максимума ангажовати и активирати све расположиве снаге. При томе, борба за стабилизацију подразумијева и развијање социјалистичког самоуправљања, јачање позиција радничке класе и радних људи у удруженом раду, њихово овладавање дохотком, вишком рада и друштвеном репродукцијом. То је, такође, начин да се обезбиједи дугорочна стабилност друштвеноекономског развоја и реалан раст животног стандарда наших радних људи и грађана.

Милосав ЛАЛИЋ

ПРОСЛАВА ГОДИШЊИЦЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

ИЗГРАДЊА МИРА – ДУГОРОЧАН ЗАДАТAK

Признања ученицама из Будве: Санији Коцабаћ и Сузани Поповић

У АМФИТЕАТРУ новог Средњошколског центра, 28. октобра одржана је свечана Ака демија поводом 41. годишњице Уједињених нација.

Поред више угледних гостију и представниција клубова УН свих десет општина Црне Горе, као гост присуствовао је амбасадор Зимбабвеа у Југославији, господин Дик Маника.

Присутне је у име домаћина поздравио предсједник ССРН наше општине Љубо Лижевић.

Узимајући ријеч, Веселин Вучуровић је рејо као, између осталог, да ова, 1986. година у већкој мјери је била испуњена садржајем и активностима који су проистекли из чињенице да је Генерална скупштина УН прогласила 1986. годину међународном годином мира и да је у овој години одржан Осми самит несврстаних земаља у Зимбабвеу. Даље је рејо као: „Удружење за УН Црне Горе постоји и дјелује пуне три деценије ширећи идеје садржане у Повељи ОУН. Задњу деценију Удружење дјелује кроз седамдесетак клубова у којима се око 7.000 младих активно бави питањима савременог свијета. Формирањем клубова у већем броју школа, на Универзитету „Вељко Влаховић“ и радним колективима у Црној Гори била је почетна фаза активности Удружења...“

Говорећи о улози ОУН, Милош Букић је рекао: „ОУН истичу велику улогу, не само влада и држава, већ и невиђене сфере организација лјуди прије свега мировних снага, покрета и организација. Изградња мира је врло комплексан и дугорочан задатак свих нас. А ОУН и њихови клубови, у томе имају првенствени задатак.“

Господин Маника је говорио о успјесима Осмог самита несврстаних који је овог љета одржан у Харареу, главном граду Зимбабвеа.

— Долазим из Африке, Зимбабвеа, мале земље, али поносим. Доносим вам поздраве дјеце, старије људи, наше Владе и свих наших грађана. Поносни смо што припадамо покрету несврстаних, који је рођен у Београду прије 25 година, а чији су покретачи Тито, Нехру, Насер и Некрума.

НОВА ШКОЛА — ИЗРАЗ РАСТА И ПРОГРЕСА БУДВЕ

РИЈЕЧ МИОДРАГА ЛЕКИЋА, РЕПУБЛИЧКОГ СЕКРЕТАРА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И КУЛТУРУ НА СВЕЧАНОМ ОТВАРАЊУ СРЕДЊОШКОЛСКОГ ЦЕНТРА

И ово здање које својом лејетом складом најречитије говори о себи израз је раста прогреса и захтјева општине Будве. Ово је диван сусрет прогреса града који школи поклњује нове и савремене услове за рад и школе која граду поклњује вјечити увир и извор младости и знања.

Иако је овај Центар дјело овога времена и овога друштва он је законити израз специфичног развоја писмености и просвете овога краја. Зато је данас и тренутак за израз нашег дужног поизговарања и пријетита према свим генерацијама просветних радника Будве који су већи тавали многе генерације у скромним условима или великом љубављу и оданошћу свом позиву. Захваљујући њима тињала је непрекидна линија духа и писмености у Јулијском крају.

Постојање Школског центра у Будви, и изградња оваквог објекта такође потврђују линију прогреса у образовању у Црној Гори где се за кратко вријеме постигло много на плану стварања ка дрова, објеката и демократизације школства.

У одлучним смо настојањима и захтјевима за што једи наставницијим образовним си-

наш предсједник Роберт Мугабе, Осми самит несврстаних водио је, како су то касније нагласили многи шефови држава и влада, изванредно, ослањајући се на изворне принципе несврстног покрета. Када је наша земља предложена да буде домаћин Осмог самита у почетку је постајала невјерица за једну тајку организацију, али цијели наш народ прихватио је изазов. Могу да вам кажем, да смо ми земља која је ослобођена тек, прије шест година, али снови и жеље да се у нашој средини одржи једантакак скуп где ће доћи преко 120 шефова држава и влада из цијelog свијета је реализована. Успјешан завршетак Осмог самита у Харареу је гаранција да ће Зимбабве своју сложену и одговорну улогу координатора Покрета у наредне три године успешно обављати, посебно на чињеницу да је избор домаћина Деветог самита одложен за Министарску конференцију несврстаних земаља 1988. године, која ће се одржати у Пјонгјангу. Југословенска делегација, предвођена предсједником Предсједништва СФРЈ Синаном Хасанијем имала је истакнуту улогу, а Југославија и Тито су остали шампиони несврстног покрета, рекао је, господин Маника.

Подијељене су награде са овогодишњег конгреса Удружења РН СР Црне Горе. У категорији основних школа Жири је прву награду додијелио Снежани Пејовић из ОШ „Браћа Рибар“ из Никшића за рад „Мир свијета — радост дјељињства“, трећа награда је припадла ученици VII разреда ОШ „Стефан М. Љубишић“, Сузани Поповић. У категорији срећних школа, прва награда је припадла Милици Паповић, ученици другог разреда Средњошколског центра за рад „Млади за свијет без оружја“. А трећа награда ученици Санији Коцабаћ. У категорији високих школа, Жири није додијелио Прву награду, а Друга је припадла Татјани Бриовић, студенту Правног факултета у Титограду, за рад „Несврстаност и УН“. С.П.

Турнир духовитости

НА СТАРТУ — НЕРИЈЕШЕНО

СУСПРЕТОМ са екипом Грађевца, из истоименог села код Трстеника, екипа Будве је почела такмичење у завршном дијелу „Турнира духовитости“ — такмичењу у смислу на сопствени начин чији су организатори „Политика Експрес“, „Илустрована политика“ и Радио Београд.

Одлуком жирија сусрет је завршен неријешено — обје екипе су добиле по 60 бодова.

Послије такмичења које је одржано у препуној сали До ма културе, за учеснике у програму је приређена заједничка вечера, а сјутрадан је организован излет бродом.

По ријечима Драгана Тодоровића, уредника овогодишњег „Турнира духовитости“ и предсједника жирија у Буџеви, ова приредба је успјела, тим више што њен основни циљ није такмичење, него упознавање, дружење и зближавање међу екипама.

У овом дијелу такмичења екипи Будве предстоји гостовање у Трстенику и Бору, и сусрет са екипом Бора у Буџеви, након чега ће се одлучити која ће екипа ићи у даље такмичење.

ПОРОДИЦА

Милица Паповић прима награду

ИЗГРАДЊА РЕГИОНАЛНОГ ВОДОВОДА

НОВЕ КОЛИ ИНЕ ВОДЕ ЗА БУДВУ

РАДОВИ на реализацији тренутно највеће инвестиције у Црној Гори — регионалног водовода за Црногорско приморје — брзо одмичу. Завршена је реализација најзанимљивијег дијела овог пројекта — постављање цијеви кроз море у заливу Боке Которске. Будући водовод повезиваће шест приморских општина на једном крају са басеном Скадарског језера.

Цијеви највећим дијелом „иду“ копном, али су двије обале Бококоторског залива морале бити повезане цијевима које су полагане на морско дно. Тај посао који је успјешно окончан за кратко вријеме повјерен је данској фирмам НКТ из Копенхагена. Ради се о дужини од 2.180 метара — положене цијеви су пластичне, флексибилне, пречника 202 милиметра. Овај дио посла вриједан је око 40 милиона динара.

На повезивању цијеви мајдане Будве и Тивта ради се веома брзо. Траса војвода од Зеленике до Будве треба да буде завршена до јула идуће године. Кроз нове цијеви потећи ће вишак воде коју нуди Херцег-Нови, а којом ће се идућег љета напајати становници и гости Тивта, Котора и Будве.

С. Г.

УСКОРО „ЗАСТАВА 103“

План производње „Црвене заставе“ до 1995. године, који је саставни дио програма развоја СР Србије и Југославије, неће се мијењати већ само тржишно прилагођавати.

Предвиђено је такође да ће производња „заставе 103“ почети крајем 1988. године, на чemu се убрзано ради. По чекат производње „заставе 104“ зависиће да ли ће учествовати ИМВ из Новог Места или не. Одлука о томе треба да се донесе до краја године. Застава сама ово возило не би могла да произведи прије 1992. године (Танјут).

Стан једноипособан на првом спрату у Београду — 20 минута градски превоз од центра града за мањи престор — власништво 18-20 квадрата.

Заинтересовани неки се јави на телефон 41-194.

В. М. С.

